

HET VUILNISBAKKENRAS

Paul van der Laan

Inkijkexemplaar

Paul van der Laan

HET VUILNISBAKKENRAS

Ambilicious Breda | Kalmthout

Eerste druk 2021
Copyright © Paul van der Laan

Omslag vormgeving Probeeld | Ambilicious
Omslag illustratie Paul van der Laan

Binnenwerk vormgeving Ambilicious Studio
Redactie Inanna van den Berg | Ambilicious

ISBN 978-94-93210-94-3 | NUR 301

Copyright © 2021 Ambilicious, Breda
www.ambilicious.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HET VUILNISBAKKENRAS

Proloog

In de vijftiger en zestiger jaren van de vorige eeuw was het een grote schande wanneer een ongehuwde vrouw een kind baarde. Verwerpelijk voor de maatschappij. Nietsontziend haalde de overheid duizenden baby's bij hun moeder weg. Niet alle afstandsmoeders moesten worden gedwongen.

En de bastaardkinderen? Over hen werd gezwegen. Opgroeien zonder ouders was een futiliteit. Maar de levenslange, sluimerende afwijzing blijft. Zelfs als je geadopteerd bent.

1962

Die avond zou een grote rol in het leven van de jongen gaan spelen. Toch zou het jaren duren voordat de puzzelstukjes op hun plek vielen.

‘Kom, we gaan!’

Leendert had zijn jas al aan. Hij trok zijn das recht. Hopelijk komt de klap niet te hard aan, dacht hij.

Jannie pakte haar mantel. Ze vond het doodeng en vroeg zich af of dit wel het goede moment was.

Rob dacht alleen aan de film. Een avondje naar de bioscoop. Dat kwam weinig voor. Maakte niet uit, hij vond het prima.

Het was half acht toen ze in ganzenpas, met vader voorop, de trap van de bioscoop opliepen.

‘Onze plaatsbewijzen graag,’ commandeerde Leendert.

‘Op welke naam, meneer?’ vroeg de juffrouw achter de kassa.

‘Ja, van Verstraeten natuurlijk,’ alsof de juffrouw achter de kassa wist wie ze waren. Leendert fronste zijn wenkbrauwen en trommelde op het plankje van het loket. De juffrouw kreeg geen kans om ‘alstublieft’ te zeggen. In vaders kielzog liepen ze naar de portier die de kaartjes afscheurde. Ze gaven hun jassen af en liepen in dezelfde formatie de hal door en de trap op.

Ze zaten op de voorste rij van het balkon, net boven de trap. Niemand voor je. Het was dinsdagavond en de zaal was bijna leeg.

Het journaal begon, acht mei negentientweeënzestig. Rob hoorde de nasale stem van de nieuwslezer maar wat de man vertelde ontging hem. Hij keek om zich heen.

In het flakkerende licht van de zwartwitte filmbeelden kon hij de gordijnen en de versieringen aan de muur zien. Griekse tragedie maskers. Hun holle ogen zagen niets en uit hun geopende monden klonken geen woorden, alsof ze onthutst waren en het geheim niet over hun lippen konden krijgen. Rob rilde ervan. Zo in het halfduister zagen ze er angstaanjagend uit. Achter hem hoorde hij de filmprojector ratelen. De ‘Old Spice’ lucht van vaders aftershave en de ‘Lelietjes van dalen’ geur van zijn moeder vermengden zich met de muffe lucht van de filmzaal.

Het was pauze. Het zaallicht ging aan en beneden stommelden wat mensen naar de foyer.

Rob keek zijn vader en moeder aan, in de hoop op een ijsje. Ze bleven zitten. Eén voor één schoven de reclamedia's over het scherm.

Na de eerste, die aangaf dat roken verboden was en de tweede, die adviseerde dat er op ieders lip toch wel een 'Chief Whip' sigaret moest bungelen, vervolgde Rob zijn overpeinzingen.

Vreemd, zo midden in de week naar de film. Ze gingen bijna nooit. Hij had geen tijd gehad om in de vitrines, die buiten hingen, naar foto's van de film te kijken en ook de manshoge aankondiging boven de ingang zei hem niet veel.

De pauze was voorbij. Het gordijn van het filmdoek schoof iets verder open en het zaallicht ging uit. Eindelijk: de film. Rob schoof wat naar voren, zodat hij zijn armen op de koperen reling kon leggen en zijn kin zo lekker op zijn armen kon laten rusten.

'Rob, ga rechtop zitten,' zei vader.

Het is toch donker? Dat ziet toch niemand? Gespannen keek Rob naar het doek. *'Sans Famille par Hector Malot'*

'Alleen op de wereld' stond er achteloos in de ondertiteling.

Langzaam ontplooidde zich een dramatisch verhaal over een jongetje, Rémi, dat bij zijn pleegouders op het Franse platteland woont. Ze zijn arm en uit geldgebrek verkoopt zijn pleegvader hem aan een straatmuzikant.

Samen met een aapje en drie hondjes trekken ze door het land om al bedelend aan de kost te komen. Het is een barre tocht die de dieren niet overleven. Dan, 's nachts in een bos, midden in een sneeuwstorm, overlijdt ook de oude baas. Rémi blijft alleen over en onderneemt allerlei pogingen om zijn moeder te vinden.

Duistere beelden van armoede en ellende in de negentiende eeuw. Nacht, kaarslicht, hondenweer.

Haveloos geklede kinderen die in modderige, stinkende vuilnishopen naar een stukje brood zoeken. Die geslagen en misbruikt worden. Dieren die doodgaan. Trieste muziek.

Rob voelde zich verdrietig en somber. Hadden ze geen leukere film kunnen kiezen?

‘Wil je nog een glaasje melk en een koekje?’ vroeg moeder toen ze weer thuis waren. Ze kwam naast hem zitten en legde haar arm om hem heen. Waarom bleef vader nu staan?

‘Vond je het een mooie film?’ Vader keek Rob aan met een doordringende blik.

Nee, maar Rob zweeg. Hij knikte.

‘Jij bent net zo’n jongetje als Rémi.’

‘Wat bedoelt u?’ Rob trok zijn wenkbrauwen op. Had hij iets gemist?

‘Wij zijn wél je vader en moeder, maar niet je échte vader en moeder.’

Rob keek vader vragend aan. Wél vader en moeder, níét vader en moeder?

‘Ik zal het je uitleggen. Je moeder en ik zijn je pleegouders, net als bij Rémi. Je echte moeder kon niet voor je zorgen, daarom heeft ze je afgestaan.’

‘Hebben jullie me dan ook op straat gevonden?’

Moeder streek door Robs haren. ‘Mallerd, nee, natuurlijk niet.’

‘Nee, we hebben je direct na je geboorte gekregen,’ zei vader. Hij glimlachte en dacht aan dat moment, nu twaalf jaar geleden.

‘Nu ben je lekker bij ons.’ Moeder gaf Rob een zoen op zijn voorhoofd en trok hem dicht tegen zich aan.

‘En om het niet te vergeten alvast een cadeautje.’ Vader liep lachend naar de boekenkast en haalde er een pakje uit.

Het duizelde Rob. Film, pleegouders, cadeautje. Waarom allemaal? Aan het pakje voelde hij dat het een boek was. Hopelijk weer een nieuw avontuur van Arendsoog.

‘Alleen op de wereld’ – Hector Malot

Nee, toch? Rob hield een verweerd boek in zijn handen. Op de vergeelde kaft waren een oude man en een jongetje getekend, drie honden en een aapje.

‘Het is een echte oude uitgave, dat heeft me veel moeite gekost,’ zei vader.

Moeite voor niks, vond Rob. Hij bedankte omdat het beleefd was en sloeg de eerste bladzij op: ‘Ik ben een vondeling’.

Lekker begin, dacht Rob.

‘Zo, en nu naar bed en slapen! Het is al veel te laat voor een jongen van twaalf. Morgen moet je weer naar school.’ Vader lachte.

1949

Nederland krabbelde op uit de puinhopen van de oorlog. Niet lullen maar poetsen, zeiden ze in Rotterdam. Er heerste een bekrompen moraal en de huiselijke knusheid was benauwend.

De radio met twee zenders bracht wat vertier: ochtendgymnastiek en 'Arbeidsvitaminen'. Meezingen met 'Kleine Greetje Uit De Polder'. Badderen in een zinken teil. En knuffelen, veel knuffelen. De baby's, die op het licht leken af te komen, werden opgevoed in 'Rust, Reinheid en Regelmaat'.

De jaren waren saai, preuts en kneuterig. Behalve voor Anna Meijerinck. Voor haar was dit het begin van het einde.

'Goedemorgen juffrouw Meijerinck.'

De portier van het kantoor van de Nieuwe Rotterdamse Courant knikte vriendelijk. Anna negeerde hem. Met kordate stappen liep ze de gang door naar de redactie, een grote ruimte waar een stuk of twintig groene metalen bureaus stonden. Grote lampen hingen als witte, glazen ballonnen aan het plafond en zetten de ruimte in een helder licht.

Langs de muur stonden hoge dossierkasten die de dagelijkse geschiedenis der Nederlanden bevatten. Typemachines en telexen spuwden ratelend hun nieuws. Overal lagen stapels mappen, knipsels, foto's en kranten. Volle asbakken en boterham-papiertjes met afgekloven boterhammen. De inspanningen van de werkster waren vergeefs. Het rook er naar papier, inkt en peuken.

Achter in de rumoerige ruimte lagen de 'kantoren'. Een groot woord voor een paar hokken die door dunne wanden met ramen van elkaar waren gescheiden. Maar Anna vond het prima. Zo was ze afgezonderd van het lawaai en kon ze zich beter concentreren op haar werk als correctrice. Correctrice: een steunpilaar voor de krant. Wel wat anders dan dat zootje arrogante journalisten, vond ze.

Ze liep naar binnen en sloot de deur van haar 'Oase van Rust', zoals ze haar kantoor noemde. Op het bureau lag een stapel kopij die ze nog moest corrigeren. In het midden stond een typemachine die ze weinig gebruikte. Ze schreef liever met

de hand. In een pennenbakje lagen scherp geslepen potloden. Allemaal met de punt naar links. Een potje vulpeninkt maakte het geheel compleet. Geen plantjes, geen foto's.

Ze pakte een rood potlood en hoorde de deur van het kantoor naast haar dichtslaan. Door het raam zag ze dat meneer Beukers naar zijn bureau liep. Hun blikken ontmoetten elkaar.

Met een venijnige tik viel haar potlood op de grond. Verdikkeme: punt eraf. Snel raapte ze het op en stak het in de puntenslijper. Ze bloosde.

David Beukers was sinds drie maanden haar chef. Een man met een dikke hoornen bril. Punctueel, streng voor anderen en voor zichzelf. Daar hield ze wel van.

Haar gedachten dwaalden af. Stel je eens voor: zij en David ...

Ze ging verder met haar werk. Van tijd tot tijd voelde ze dat ze een kleur kreeg. In gedachten zag ze hoe hij naakt naast haar lag of beraamde ze plannen hoe ze de vrouw van David kon vermoorden.

Tweeënveertig was Anna nu. Eentje uit een gezin van zeven kinderen. 'Kruidje-roer-me-niet' noemde haar moeder haar. Een druk, impulsief en onhandelbaar kind. Een dromer. Ze kon nooit stil zitten, praatte overal doorheen en luisterde slecht. En koppig, vooral koppig. Naarmate ze ouder werd begreep haar familie minder van haar en namen de ruzies toe. Uiteindelijk werd de situatie onhoudbaar en ging ze uit huis. Nu was ze een alleenstaande vrouw met een baan. Geen ongeletterde sloof, zoals kleinburgerlijke huisvrouwen. Zij was voorbestemd voor iets groters dan de keuken, vond ze.

En mannen? Nutteloze tijdsbesteding vond ze het. Ze viel ook niet op vrouwen. Alleen op zichzelf.

Maar nu bekropen haar gedachten die ze nog niet kende. David? Nee, dat was onmogelijk. Dat hoorde niet. David was getrouwd. Afwezig krabbelde ze wat tekeningetjes op het vloeiblad.